

UPPSALA UNIVERSITET
Institutionen för nordiska språk

C-UPPSATS
Praktisk svenska C Ht 2006

Jenny Nilsson
Rundelsgränd 6a 3tr
753 12 Uppsala
Jenny.Nilsson.1998@student.uu.se

Slang på villovägar?

Slangbruk hos ungdomar på mindre orter och i större städer

Handledare: Carin Östman
Institutionen för nordiska språk

Sammandrag

Denna uppsats behandlar skillnader och likheter i slangbruk mellan ungdomar på mindre orter på landsbygden i Småland och ungdomar i de större städerna Uppsala och Malmö, dels gällande användningen av äldre slangord, dels gällande nya lånord från ”miljonsvenskan”. Forskningen på slang är i dag främst fokuserad på ungdomar från invandrartäta områden men det förekommer även andra undersökningar av ungdomars slangordförråd. Resultaten i denna uppsats har framkommit genom en enkätundersökning där 198 informanter i årskurs 9 på de olika platserna deltagit. De äldre slangorden är tagna från den främsta forskaren på området, Ulla-Britt Kotsinas, undersökningar som är publicerade i *En bok om slang, typ* (Kotsinas 2003), och de nya lånorden är bland annat tagna från debatten om ”miljonsvenskan”. Hypotesen att ungdomar på landsbygden i större utsträckning håller kvar vid äldre slang stämmer inte då det är ungdomar i Uppsala som främst använder de äldre slangorden i undersökningen. Och hypotesen att ungdomar på landsbygden i stor utsträckning inte känner till de nya lånorden stämmer samtidigt som Malmö uppvisar lika liten kännedom om orden.

Innehåll

SAMMANDRAG	2
1 INLEDNING	5
1.1 BAKGRUND	5
1.2 FORSKNINGSHISTORIK.....	6
1.2.1 Kotsinas undersökning 1987	6
1.2.2 Kotsinas undersökning 1998	6
1.2.3 Slang och dialekt	6
1.2.4 Slangordbildning	7
1.3 SYFTE.....	7
2 METOD OCH MATERIAL	8
2.1 ORDEN I UNDERSÖKNINGEN	8
2.2 INFORMANTERNA	9
2.2.1 Småland.....	10
2.2.2 Uppsala.....	10
2.2.3 Malmö.....	10
2.2.4 Källkritik.....	10
2.3 SAMMANSTÄLLNING AV MATERIALET	11
2.3.1 Första delen av enkäten	11
2.3.2 Andra delen av enkäten	11
3 RESULTAT	12
3.1 ENKÄTUNDERSÖKNINGEN AV ÄLDRE SLANG	12
3.1.1 Ord för 'dum'.....	12
3.1.2 Ord för 'bra'	13
3.1.3 Ord för att 'stjäla'	15
3.1.4 Ord för 'pengar'.....	16
3.1.5 Ord för 'ansikte'	18
3.1.6 Ord för 'flicka'.....	19
3.2 ENKÄTUNDERSÖKNINGEN AV DE NYA LÅNORDEN	21
3.2.1 Gitta.....	21
3.2.2 Keff.....	22
3.2.3 Guss.....	23
3.2.4 Parra.....	24
4 DISKUSSION	25
5. SAMMANFATTNING OCH AVSLUTNING	28
REFERENSER	29
BILAGOR	30
ENKÄT OM SLANG	30

Tabellförteckning

Tabell 1 Användningen i % av ord för 'dum' på de olika platserna 2006.....	12
Tabell 2. Tre-i-topp-listor över orden för 'dum' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006.....	13
Tabell 3 Användningen i % av ord för 'bra' på de olika platserna.....	14
Tabell 4 Tre-i-topp-listor över orden för 'bra' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006.....	14
Tabell 5 Användningen i % av ord för att 'stjäla' på de olika platserna.....	15
Tabell 6 Tre-i-topp-listor över orden för att 'stjäla' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006	16
Tabell 7 Användningen i % av ord för 'pengar' på de olika platserna	17
Tabell 8 Fyra-i-topp-listor över ord för 'pengar' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006.....	18
Tabell 9 Användningen i % av ord för 'ansikte' på de olika platserna.....	18
Tabell 10 Tre-i-topp-listor över orden för 'ansikte' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006	19
Tabell 11 Tjejer och killars användning i % av ord för 'flicka' på de olika platserna.....	20
Tabell 12 Användningen i % av ord för 'flicka' på de olika platserna	20
Tabell 13 Användningen i % av ordet 'gitta' på de olika platserna 2006.....	21
Tabell 14 Användningen i % av ordet 'keff' på de olika platserna 2006	22
Tabell 15 Användningen i % av ordet 'guss' på de olika platserna 2006.....	23
Tabell 16 Användningen i % av ordet 'parra' på de olika platserna 2006.....	24

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Synen på slang har gått från att vara ”språkets bottensats av orenlighet och slam” (Bergman 1964:68) till att ofta ses som ett uttryck för språklig kreativitet (Kotsinas 1994:67). Slang har så länge den funnits berört och förskräckt men kanske har den aldrig varit så accepterad och studerad som i dag, bland annat är ungdomsspråken som talas i invandrartäta förorter ett hett och gärna diskuterat ämne bland samhällets språkvetare. Ellen Bijvoet som varit verksam vid och fortfarande samarbetar med Språkforskningsinstitutet i Rinkeby betecknar de olika befintliga varieteterna med den gemensamma etiketten ”multietniskt ungdomsspråk” (Bijvoet 2002:56), och redaktionen på tidningen *Gringo* benämner dem med det gemensamma namnet ”miljonsvenska” (Gringoredaktionen 2006). ”Blattesvenska” är ett annat av de namn som används för fenomenet men i denna uppsats kommer främst begreppet miljonsvenska användas.

Studier som har gjorts på ungdomsslang är ofta fokuserade på storstadsungdomar eller undersöker hur ungdomars slangordförråd generellt ser ut. Lars-Gunnar Andersson har bland annat skrivit följande:

Vad som är inne och vad som är slang förändras ständigt [...] För att kunna ge de riktiga listorna bör man helst vara samhälls- och kulturreporter på Sveriges radio eller ledare för ett ungdomsgång i någon storstad. Kanske bägge delarna.

Lars-Gunnar Andersson, *Fult språk* (1985:165)

Det som talas i storstan skulle alltså vara det som gäller. Men vad händer om man tittar på större städer kontra småorter på landsbygden? Förnyas slangorden fortare i större orter där antalet ungdomar är större eller finns det ingen skillnad i hur snabbt ”äldre” slang försvinner?

Lånord från de dominerande invandrarpråken är i dag vanliga i både Rosengård och Rinkeby; så vanliga att vissa av dem kvalat in till 2006 års upplaga av *Svenska Akademiens Ordlista*. Men är de lika vanliga i småorterna på landsbygden som i större städer? Sture Allén har bland annat sagt följande om ordet guss: ”Att det tas in i SAOL beror på att det finns åtskilliga belägg för det i olika texter, det vill säga att det har en viss frekvens och spridning.” (Carp 2006) Men hur spritt är det?

1.2 Forskningshistorik

Ellen Bijvoets forskningsområde är uppfattningar om och attityder till nya multietniska ungdomsvarianteter, både bland talarna själva och bland representanter för andra grupper av språkbrukare. Hon studerar även ungdomsspråkets olika funktioner.

Den främsta forskningen om slang och ungdomsspråk drivs i dag av Ulla-Britt Kotsinas som under senare år bland annat studerat förortsslang i Stockholm och gett ut flera böcker på området. Hon har dessutom genomfört ett antal större enkätstudier av slangbruket hos både ungdomar och äldre människor. De studier som jag främst utgår ifrån i denna uppsats är två undersökningar som utfördes 1987 och 1998 och som publicerats i *En bok om slang, typ* (2003). Båda undersökningar har delvis publicerats i form av tio-i-topp-listor i olika kategorier.

1.2.1 Kotsinas undersökning 1987

Denna undersökning bestod av två delar varav del 2 är den som publicerats i *En bok om slang, typ* (Kotsinas 2003) och alltså är den jag har utgått ifrån. Informanterna bestod av 905 ungdomar från högstadiet och gymnasiet. 699 kom från fyra socialt och regionalt olika Stockholmsområden, 117 från Karlskoga och 89 från Gislaved. Informanterna ombads ange så många slangord som möjligt för 10 normalord (Kotsinas 2003:3). Dessa slangord har sedan publicerats i form av tio-i-topp-listor.

1.2.2 Kotsinas undersökning 1998

I den här undersökningen ombads 2 005 ungdomar i grundskolor och gymnasium från Skåne till Kiruna och Haparanda att ange så många slangord de kunde för 55 normalord. I denna undersökning deltog även drygt 200 vuxna som fick ange slangord för ca 100 normalord (Kotsinas 2003:3). Dessa slangord har sedan publicerats i form av tio-i-topp-listor.

1.2.3 Slang och dialekt

Slang och dialekt är två begrepp som är nära besläktade med varann. Slang kan beskrivas som ”ett antal glosor [...] som strös in som piffiga tillsatser i ett för övrigt konventionellt talspråk” (Bergman 1964:74). Skillnaden mellan slang och dialekt är dels att dialekten är lokal medan slangen är mer spridd, dels att slangorden till viss del utmärker sig genom hur de är

bildade. Vissa ord kan dock vara omöjliga att klassificera som det ena eller det andra (Kotsinas 2003:18ff).

1.2.4 Slangordbildning

Ett av de typiska sätten att bilda slangord är att sätta suffix till ord. Det vanligaste är *-is* som kommer från latinet och som med andra latinska inslag användes i västgötaknallarnas¹ hemliga språk *månsing* och därmed funnits i svenskan flera hundra år, exempelvis *kondis* (Bergman 1964:43,69,73f). Det nästvanligaste är *-o* som kan ha kommit till svenskan via romani, exempelvis *seppo*. Andra sätt är att låta participformer av verb få en negativ betydelse, exempelvis *bränd*, och att försvenska lånord, exempelvis *nörd*. (Kotsinas 1994:67) En variant är också att byta ut ljudförbindelserna *sk*, *ss* och *st* mot *r*, *rr* eller *ll*, exempelvis *fisk-firre* och *syster-syrra* (Bergman 1964:73). Detta är bara några av de vanligaste av alla möjligheter som finns.

1.3 Syfte

Slangforskningen har gått från att intressera sig för subkulturer (exempelvis raggare) till att intressera sig för så kallade delkulturer, det vill säga grupper som avviker från andra men på ett mindre iögonfallande sätt (exempelvis ungdomar i allmänhet), och tillbaka till subkulturer som högljutt protesterar mot samhället genom sitt språkbruk (exempelvis talarna av miljonsvenska).

Slangord som etablerar sig i människors ordförråd blir med tiden vardagliga och kommer förr eller senare in i SAOL. Men när är slangord etablerade nog för att publiceras i SAOL? Är det när alla i Stockholm känner till det eller väntar man tills det har spridit sig till alla landsändar? I större städer kan man tänka sig att äldre slang försvinner fortare och att nya lånord anammas fortare eftersom det finns fler ungdomar och en större variation av människor, å andra sidan är bland annat Internet en bidragande faktor till att man i dag inte längre är lika isolerad på landsbygden.

Syftet med denna uppsats är att undersöka om och i så fall hur slangbruket skiljer sig mellan ungdomar i större städer och ungdomar i mindre orter på landsbygden, dels i fråga om äldre slangord, dels i fråga om användningen av nyare ord från invandrarspråken. Frågeställningen lyder alltså:

¹ Gårdfarihandlare från Sjuhäradsbygden i Västergötland

Skiljer sig bruket av äldre slang mellan ungdomar i större städer och ungdomar i mindre orter på landsbygden? I så fall hur? Är användningen av de nya lånorden från turkiskan frekvent och spridd?

Beroende på hur materialet ser ut kommer eventuellt en fjärde fråga att diskuteras: Är det motiverat att ta in de nya lånorden i SAOL?

2 Material och metod

Materialet till uppsatsen har samlats in genom en enkätundersökning. Enkäten bestod av två delar (se bilaga 1). Den första delen innehöll 18 äldre slangord och informanterna fick kryssa i om de använde orden, kände till dem eller aldrig hört dem. Alla orden är tagna från Ulla-Britt Kotsinas bok *En bok om slang typ* (2003), där hon gjort tio-i-topp-listor i olika kategorier över de vanligast förekommande slangorden bland ungdomar 1987 och 1998. Dessa listor är resultatet av undersökningar där ungdomar från olika delar av Sverige deltagit och bör därför representera ett allmängiltigt slangordförråd. Bland de olika kategorierna valde jag ord för 'dum', 'bra', 'stjäl', 'pengar', 'ansikte' och 'flicka'. Dessa kategorier valde jag för att de är ord som används frekvent av ungdomar. Från listorna har jag sedan valt ut 18 ord som alltså bevisligen har en kontinuitet på åtminstone 11 år. Orden är slumpvis utvalda eftersom det viktiga enbart har varit att de ska vara etablerade.

Den andra delen av enkäten innehöll 4 ord från invandrarsvenskan: 2 av dem numer upptagna i SAOL och de andra 2 ord som återfinns i bland annat Alejandro Leiva Vengers noveller. Dessa ord fick informanterna dels kryssa i om de använde, dels ange en förklaring till. De uppmanades till att skriva vad de trodde att orden betydde oavsett om de använde dem eller inte, detta eftersom de osäkra informanterna skulle våga skriva en förklaring.

2.1 Orden i undersökningen

Slangord är ofta äldre än man tror och jag presenterar därför orden lite kort med ålder och ev. ursprung². Uppgifterna är tagna från *En bok om slang, typ* (Kotsinas 2003), *Slangordboken* (Kotsinas 1998) och *Slang och hemliga språk* (Bergman 1964). Åldern på slangord räknas här ifrån när de finns tryckta i text. Av de äldre slangorden finns alla utom *böna*, *suverän* och

² I de fall endast årtal förekommer beror det på att övriga uppgifter saknas i den litteratur jag har utgått från.

blåst med i SAOL (2006). Eller rättare sagt, orden finns med men inte med sina slangbetydelser.

Pucko: 1980-tal, har det typiska slangsuffixet -o, kom med i SAOL 2006

Blåst: 1960-tal, participform av verb som fått negativ betydelse

Körd: 1980-tal, participform av verb som fått negativ betydelse

Suverän: 1830-tal, dock osäkert om det användes som slang så tidigt. Säker slanganvändning från 1940-tal

Cool: 1950-tal, lånord från engelskan

Schyst: 1960-tal

Sno: 1750-tal

Norpa: 1910-tal

Knycka: 1870-tal

Stålar: 1880-tal, från månsing

Cash: 1960-tal, lånord från engelskan

Spänn: från månsing, enligt Kotsinas från 1910-tal medan Bergman anser att det kan vara 50 år äldre (i den spekulationen utgår dock inte Bergman från någon skriftlig källa)

Kosing: 1880-tal

Fejs: 1940-tal, lånord från engelskan som försvenskats

Nylle: 1910-tal, från månsing

Planeten: 1860-tal

Brutta: 1960-tal, ombildning av ”brud”

Böna: 1910-tal

Gitta: från turkiska, känt från ”miljonsvenskan”

Keff: känt från ”miljonsvenskan”, kom med i SAOL 2006

Guss: från turkiska, känt från ”miljonsvenskan”, kom med i SAOL 2006

Parra: från turkiska, känt från ”miljonsvenskan”

2.2 Informanterna

Resultatet är baserat på totalt 198 enkäter som är besvarade av elever i årskurs 9 från tre geografiskt skilda platser, men socialt relativt lika skolor. Av de 198 är 96 från mindre orter på landsbygden i Småland (S), 46 från Uppsala (U) och 56 från Malmö (M). Totalt 50 % tjejer och 50 % killar, och därav 11 % med annat hemspråk än svenska.

2.2.1 Småland

De båda skolorna i Småland ligger i orter med färre än 3000 invånare. Den ena orten ligger ca 5 mil från närmaste större stad (ca 52000 invånare) och den andra orten ligger ca 7 mil från närmaste stad (ca 34000 invånare). Skolorna är båda kommunala grundskolor och högstadierna har 200 respektive 230 elever. Informanterna i Småland består av 55 tjejer varav 7 med annat hemspråk än svenska, och 41 killar varav 1 med annat hemspråk än svenska. Totalt 8 % med annat hemspråk än svenska.

2.2.2 Uppsala

De båda skolorna i Uppsala är båda belägna i utkanten av centrum. Den ena skolan är en F-9-skola³ med 350 elever och den andra som består av högstadium och grundsärskola har 610 elever. Informanterna i Uppsala består av 24 tjejer varav 4 med annat hemspråk än svenska, och 22 killar varav 4 med annat hemspråk än svenska. Totalt 17 % med annat hemspråk än svenska.

2.2.3 Malmö

Skolan i Malmös ytterområde är en F-9-skola med 650 elever och har till viss del elever från Rosengård. Informanterna i Malmö bestod av 20 tjejer varav 1 med annat hemspråk än svenska, och 36 killar varav 4 med annat hemspråk än svenska. Totalt 9 % med annat hemspråk än svenska.

2.2.4 Källkritik

Alla har vi varit 15 år med allt vad det innebär, och man kan fråga sig om man kan lita på att informanterna varit uppriktiga eller bara kryssat godtyckligt. Materialet talar sitt tydliga språk. Självklart finns det (få) enkäter där de främmande orden har fått förklaringar med könsord och liknande men det tyder i mitt tycke på att informanterna är väl införstådda med att enkäterna är anonyma. Det finns dock 2 enkäter som av andra anledningar har plockats bort.

Men jag har snarare mött en hög grad av tillmötesgående, bland annat finns det exempel på enkäter där informanterna skrivit till ord de använder och gjort egna kryssrutor och kryssat i. Bland annat föreslogs *baxa* som alternativ för att 'stjäla' och *brud* som alternativ för 'flicka'.

³ Grundskola med förskoleklass samt årskurs 1-9

Båda alternativen användes ofta. Man var alltså tillräckligt engagerad för att anstränga sig lite extra för att kunna svara korrekt.

2.3 Sammanställning av materialet

Undersökningens syfte är att jämföra mindre orter på landsbygden med två större städer. Det faktum att det inte är lika många informanter på varje plats innebär att resultaten i huvudsak kommer att redovisas i procent för att ge en mer överskådlig bild. Då inte alla informanter har svarat på alla ord och procenten har avrundats uppåt till hela tal kommer den totala procenten inte alltid vara 100.

2.3.1 Första delen av enkäten – äldre slang

I första skedet har informationen samlats i de kategorier som funnits och en uppdelning har även gjorts mellan killar/tjejer och mellan dem som talar svenska/annat hemma. Efterhand har de oväsentliga uppdelningarna sorterats bort; det vill säga att eftersom det inte finns någon skillnad i svaren från killar och tjejer eller dem med svenska som första- eller andraspråk har de slagits ihop till en och samma kategori: ungdomar.

De olika graderingarna av hur ofta man använder ord har varit till för att underlätta för informanterna men i denna undersökning är jag intresserad av om man använder det eller inte. Vissa ord kan användas vid särskilda tillfällen som i sig kan uppstå mer sällan; ordet kan alltså vara det självklara i dessa situationer men eftersom de är sällsynta markerar man att man använder ordet sällan. Detta innebär att i andra skedet har de båda ja-alternativen⁴ slagits ihop till ett, men de båda nej-alternativen⁵ har fortsatt vara två. Skulle det finnas särskilda skäl att redovisa något ord på något annat sätt kommer jag att göra det.

2.3.2 Andra delen av enkäten – de nya lånorden

I den andra delen blev det enklast att göra kategorier *efter* att ha läst igenom materialet. Det är också här som vilda gissningar av ordens betydelse har sållats bort, vilket har varit relativt enkelt även om det förekommer en del fall där informanter som inte använder orden verkar tämligen säkra på ordets betydelse men har angett fel betydelse. Det känns tveksamt att döpa en kategori till ”använder inte ordet och har gett fel betydelse”. Har man skrivit att man använder ordet och satt fel betydelse på det är det betydligt enklare.

⁴ Ja, ofta och Ja, sällan

⁵ Nej, men har hört det och Nej, har aldrig hört det

3 Resultat

3.1 Enkätundersökningen av äldre slang

3.1.1 Ord för 'dum'

Ord för 'dum' är en av de tacksammaste kategorierna för slangord; här tycks uppfinningsrikedomen aldrig sina. I och med att laddningen snabbt försvinner ur orden är ofta variationen av ord större och deras livslängd och popularitet kortare. På Kotsinas tio-i-topp-listor 1987 och 1998 var orden placerade enligt följande:

Pucko låg i 1987 års undersökning på tredje plats och hade till 1998 gått upp till första plats. *Blåst* låg 1987 på sjunde plats och hade till 1998 klättrat till fjärde plats. *Körd* låg 1987 på femte plats och hade till 1998 åkt ner till nionde plats. Alla tre orden är fortfarande (2006) använda och kända på de tre platserna i undersökningen. De flesta som inte använder dem har hört dem och endast ett fåtal säger sig aldrig ha hört dem (se tabell 1).

Tabell 1 Användningen i % av ord för 'dum' på de olika platserna 2006

Pucko	S	U	M
Använder	78	87	45
Har hört det	19	9	52
Aldrig hört det	1	4	2
Totalt	98	100	99

Blåst	S	U	M
Använder	79	63	64
Har hört det	18	33	34
Aldrig hört det	0	2	2
Totalt	97	98	100

Körd	S	U	M
Använder	48	56	36
Har hört det	42	33	57
Aldrig hört det	5	9	5
Totalt	95	98	98

Att det är *pucko* och *blåst* som är mest kända tycks vara lika mellan de tre platserna, skillnaden är att informanterna i Malmö i högre grad slutat använda orden men fortfarande känner till dem. I tabell 2 visas hur de tre ordens inbördes rangordning såg ut 1987 och 1998 samt hur de ser ut på de olika platserna 2006. Här kan man bland annat utläsa att gällande de äldre slangorden för dum i undersökningen har populariteten till viss del ändrats i Småland och Malmö sedan 1998 genom att *blåst* har blivit populärare än *pucko* medan det i Uppsala ser likadant ut som då att *pucko* var populärast och efter det *blåst* och på tredje plats *körd*.

Tabell 2. Tre-i-topp-listor över orden för 'dum' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006

Tre-i-topp-listor	Pucko	Blåst	Körd
1987	1	3	2
1998	1	2	3
S 2006	2	1	3
U 2006	1	2	3
M 2006	2	1	3

3.1.2 Ord för 'bra'

Suverän placerade sig på nionde plats på listan 1987 och klättrade till 1998 upp till sjunde plats. *Schyst* låg 1987 på fjärde plats och hade tappat 1 placering 1998 då ordet hamnade på femte plats. Även *cool* tappade placeringar mellan 1987 då det låg på andra plats, och 1998 då det fick en fjärdeplats. Det gamla ordet *suverän* alltså på uppgång och *schyst* och *cool* på nedgång.

Liksom orden för 'dum' är alla tre orden för 'bra' fortfarande kända och använda, och endast ett fåtal har aldrig hört dem (se tabell 3, s.14). Tilläggas bör att *suverän* är ett av orden i undersökningen som av någon anledning har fått ett stort antal blankröster (ca 16 %) i Småland. Vilken kategori dessa röster hör hemma i går bara att spekulera i.

Även i den här kategorin är kännedomen om orden lika mellan de olika platserna, men liksom i den föregående kategorin tycks informanterna i Malmö i högre grad slutat använda orden även om de fortfarande känner till dem.

Tabell 3 Användningen i % av ord för 'bra' på de olika platserna

Suverän	S	U	M
Använder det	54	52	34
Har hört det	28	46	64
Aldrig hört det	2	2	0
Totalt	84	100	98

Cool	S	U	M
Använder det	82	85	54
Har hört det	14	13	41
Aldrig hört det	1	0	5
Totalt	97	98	100

Schyst	S	U	M
Använder det	76	76	55
Har hört det	20	24	41
Aldrig hört det	2	0	4
Totalt	98	100	100

Tabell 4 visar de tre ordens inbördes rangordning 1987, 1998 samt på de olika platserna 2006. Här kan man se att populariteten för orden är densamma som 1998 i Småland och Uppsala. Malmö står för en avvikande tre-i-topp-lista men med minsta möjliga marginal: *schyst* används där endast 1% mer än *cool* och därefter kommer *suverän* (se tabell 3).

Tabell 4 Tre-i-topp-listor över orden för 'bra' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006

Tre-i-topp-listor	Suverän	Cool	Schyst
1987	3	1	2
1998	3	1	2
S 2006	3	1	2
U 2006	3	1	2
M 2006	3	2	1

3.1.3 Ord för att 'stjäla'

En del slangord är riktigt gamla och i kategorin ord för att 'stjäla' återfinns undersökningens äldsta ord (*sno*) som på båda listorna 1987 och 1998 låg på första plats. *Norpa* låg 1987 på åttonde plats och tappade en placering till 1998 då det hamnade på nionde plats. *Knycka* låg 1987 på andra plats och rasade till 1998 ner till tionde plats.

Alla tre orden är fortfarande relativt kända men det är endast *sno* som har en hög användning. Gällande ordet *norpa* säger ungefär en fjärdedel av informanterna i Uppsala och Malmö att de aldrig har hört det. Med tanke på ordet *knyckas* ras från 1987 till 1998 hade man kanske väntat sig ett liknande resultat där men det är fortfarande relativt känt (se tabell 5).

Tabell 5 Användningen i % av ord för att 'stjäla' på de olika platserna

Sno	S	U	M
Använder det	83	91	86
Har hört det	14	4	12
Aldrig hört det	1	2	2
Totalt	98	97	100

Norpa	S	U	M
Använder det	10	15	4
Har hört det	73	57	71
Aldrig hört det	9	26	23
Totalt	92	98	98

Knycka	S	U	M
Använder det	16	22	11
Har hört det	74	70	82
Aldrig hört det	3	7	5
Totalt	93	99	98

Anmärkningsvärt är alltså att *sno* med sina dryga 250 år på nacken fortfarande står starkt medan det yngsta ordet för att 'stjäla' –*norpa*– verkar ha börjat försvinna. Liksom föregående kategorier har Malmö förutom när det gäller *sno* i högre grad slutat använda orden men känner till dem relativt bra. I den här kategorin är det Uppsala som mest har kvar alla tre orden

även om användningen av *knycka* och *norpa* precis som på de andra platserna inte är så vanlig. Tabell 6 visar de tre ordens inbördes rangordning 1987, 1998 samt på de olika platserna 2006. Här kan man se att *knycka* återvunnit mark på alla tre platserna i undersökningen. Orden har alltså samma ”popularitetsrangordning” på alla tre platserna med *sno* på första plats, *knycka* på andra och *norpa* på tredjeplatsen.

Tabell 6 Tre-i-topp-listor över orden för att ’stjäla’ 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006

Tre-i-topp-listor	Sno	Norpa	Knycka
1987	1	3	2
1998	1	2	3
S 2006	1	3	2
U 2006	1	3	2
M 2006	1	3	2

3.1.4 Ord för ’pengar’

Även i denna kategori finns några riktigt gamla ord med. Det nyaste är det engelska lånordet *cash* som använts i svenskan sedan 1960-talet. Anmärkningsvärt är att på Kotsinas tio-i-topp-lista från 1998 är 9 av orden desamma som på listan från 1987.

Stålar låg på första plats både 1987 och 1998. *Cash* låg 1987 på femte plats och hade till 1998 klättrat upp till andra plats. *Spänn* låg 1987 på andra plats och bytte till 1998 plats med *cash* och hamnade på femte plats. *Kosing* låg både 1987 och 1998 på fjärde plats.

Tre av de fyra orden för ’pengar’ är fortfarande kända och använda. Undantaget är *kosing* som endast användes av 5 informanter i Småland, 10 informanter i Uppsala och 5 informanter i Malmö. Av informanterna hade en tiondel i Småland, en sjättedel i Uppsala och en tiondel i Malmö aldrig hört ordet (se tabell 7, s.17). Intressant är Uppsala som tycks ha en kluven inställning till ordet; de har flest aktiva användare samtidigt som de har högst antal personer som aldrig har hört ordet. I den här kategorin är inte heller Malmö så avvikande som i de tidigare kategorierna. Det är snarare informanterna i Småland som i högre grad slutat använda orden även om de fortfarande används.

Tabell 7 Användningen i % av ord för 'pengar' på de olika platserna

Stålar	S	U	M
Använder det	47	48	29
Har hört det	47	50	68
Aldrig hört det	2	2	2
Totalt	96	100	99

Cash	S	U	M
Använder det	47	63	50
Har hört det	49	37	50
Aldrig hört det	0	0	0
Totalt	96	100	100

Spänn	S	U	M
Använder det	85	76	77
Har hört det	11	17	20
Aldrig hört det	0	4	2
Totalt	96	97	99

Kosing	S	U	M
Använder det	5	22	9
Har hört det	78	61	79
Aldrig hört det	10	17	9
Totalt	93	100	97

I tabell 8 (s.18) visas de fyra ordens inbördes rangordning 1987, 1998 samt på de olika platserna 2006. Här kan man bland annat se att populariteten för orden har förändrats sedan 1998. *Stålar* har halkat ner till tredje plats och har fått lämna över förstaplatsen till *spänn*. *Cash* har bibehållit sin andraplacing från 1998 och *kosing* ligger på fjärde plats. Att 9 av de 10 populäraste orden för pengar var desamma 1987 och 1998 kan vara förklaringen till att ordens popularitet har förändrats så mycket till skillnad från orden i de föregående kategorierna. I stället för att ta in nya slangord för 'pengar' skiftar i stället de befintliga ordens popularitet.

Tabell 8 Fyra-i-topp-listor över ord för 'pengar' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006⁶

Fyra-i-topp-listor	Stålar	Cash	Spänn	Kosing
1987	1	4	2	3
1998	1	2	4	3
S 2006	2	2	1	4
U 2006	3	2	1	4
M 2006	3	2	1	4

3.1.5 Ord för 'ansikte'

Även orden för 'ansikte' i undersökningen är alla gamla. Hur länge det använts som slang vet man inte men det förekommer först på 1940-talet med stavningen *fejs* (Kotsinas 2003:51).

Fejs låg på 1987 och 1998 års listor för ord för ansikte på första plats. *Nylle* låg både 1987 och 1998 på andra plats. *Planeten* låg 1987 på nionde plats och klättrade till 1998 upp till sjunde plats.

Två av de tre orden är fortfarande kända och använda på alla tre platserna. Undantaget är märkligt nog planeten som efter uppsvinget 1998 verkar ha försvunnit ut ur vokabuläret. I Uppsala säger så mycket som 61% av informanterna att de aldrig hört det, medan man i Småland och Malmö känner till det i högre grad dock utan att använda det (se tabell 9).

Tabell 9 Användningen i % av ord för 'ansikte' på de olika platserna

Fejs	S	U	M
Använder det	66	67	44
Har hört det	32	28	52
Aldrig hört det	1	2	4
Totalt	99	97	100

Nylle	S	U	M
Använder det	45	48	30
Har hört det	49	43	63
Aldrig hört det	0	4	2
Totalt	94	95	95

⁶ Observera att andraplatsen delas i Småland mellan *cash* och *stålar*

Planeten	S	U	M
Använder det	5	3	4
Har hört det	54	28	57
Har aldrig hört det	33	61	34
Totalt	92	92	95

Ordens popularitet är lika på de tre platserna även om Malmö i högre grad slutat använda ordet; detta gäller dock inte planeten eftersom de små skaror som använder ordet är lika små på alla platserna. I tabell 10 visas de tre ordens inbördes rangordning 1987, 1998 samt på de olika platserna 2006.

Tabell 10 Tre-i-topp-listor över orden för 'ansikte' 1987 och framåt, och med regionala skillnader 2006

Tre-i-topp	Fejs	Nylle	Planeten
1987	1	2	3
1998	1	2	3
2006 S	1	2	3
2006 U	1	2	3
2006 M	1	2	3

Den inbördes rangordningen är fortfarande densamma som 1987 och 1998 men det troliga är att planeten inte skulle finnas med på tio-i-topp-listan om det skulle göras en undersökning med bjudord (liknande Kotsinas) i dag.

3.1.6 Ord för 'flicka'

De två orden för 'flicka' är även de gamla slangord. *Brutta* är närmare 50 år gammalt och *böna* ca 100 år. *Brutta* låg på 1987 års lista på tredje plats och 1998 på fjärde plats. *Böna* låg 1987 på sjätte plats och föll till 1998 ner till nionde plats. Båda orden hade alltså minskat i popularitet. Eftersom man kan tänka sig att det finns en viss könsrelaterad användning av ord för flicka redovisas tjejernas (T) och killarnas användning (K) var för sig i tabell 11(s. 20) och hopslagna i tabell 12 (s.20).

Gällande ordet *brutta* är fallet i både Småland och Malmö det att pojkar i något högre utsträckning använder det. I Uppsala å andra sidan är det ingen av flickorna som aldrig har hört ordet medan nästan en fjärdedel av pojkarna uppger att de aldrig har hört det. Vad det gäller

ordet *böna* är trenden något tydligare: på alla platser är det fler killar än tjejer som använder ordet och fler flickor som inte använder men har hört ordet. Det logiska borde vara att tjejer oftare hör än använder olika synonymer för 'flicka'; ett antagande som resultatet stöder svagt. Man kan också se på de relativt jämna resultaten hos killar och tjejer att de är grupper med homogent språkbruk och att det därför inte tjänar något syfte att sära på dem i en sådan här undersökning.

Tabell 11 Tjejer och killars användning i % av ord för 'flicka' på de olika platserna

Brutta	S (T)	S (K)	U (T)	U (K)	M (T)	M (K)
Använder	31	37	38	22	5	11
Hört det	58	56	58	55	85	75
Aldrig hört	11	5	0	22	5	11
Totalt	100	98	96	99	95	97

Böna	S (T)	S (K)	U (T)	U (K)	M (T)	M (K)
Använder	5	22	4	14	0	3
Har hört	73	59	75	54	80	69
Aldrig hört	16	15	17	32	15	25
Totalt	94	96	96	100	95	97

Tabell 12 Användningen i % av ord för 'flicka' på de olika platserna

Brutta	S	U	M
Använder det	33	30	9
Har hört det	57	57	79
Aldrig hört det	8	11	9
Totalt	98	98	97

Böna	S	U	M
Använder det	13	8	2
Har hört det	67	65	73
Aldrig hört det	16	24	21
Totalt	96	97	96

Brutta är fortfarande känt och till viss del använt i Småland och Uppsala medan endast ett fåtal av informanterna i Malmö använder det. *Böna* används endast av ett fåtal och är okänt för ett flertal. Trenden håller i sig och även i den här kategorin har Malmö i större utsträckning slutat använda orden. De båda orden för 'flicka' har fortsatt att förlora i popularitet och särskilt *böna* verkar ha tagit ett kliv på vägen ut ur ungdomarnas slangordförråd.

3.2 Enkätundersökningen av de nya lånorden

3.2.1 Gitta

Gitta som betyder 'gå sin väg' finns bland annat upptaget i *Slangordboken* från 1998 (Kotsinas). Materialet i den boken har samlats in genom att vuxna med olika yrken, och ungdomar, har fått ge synonymer till vissa givna normalord. Man har även använt sig av dags- och veckopress, reklambroschyrer, skönlitterära böcker från 1996 och 1997, etc. I Kotsinas undersökningar från 1987 och 1998 finns inga tio-i-topp-listor över ord för att 'gå sin väg'.

Gitta är det av de fyra lånorden som är mest känt och använt på de olika platserna i undersökningen. Informanterna i Malmö använder inte ordet men 12 känner till det och har uppgett den rätta betydelsen av det. I Småland känner 14 av informanterna till ordets rätta betydelse och i Uppsala har så mycket som 35 informanter uppgett dess rätta betydelse (se tabell 13).

Tabell 13 Användningen i % av ordet 'gitta' på de olika platserna 2006

Gitta	S	U	M
Använder	4	22	0
Använder ej	85	24	77
Använder ej men kan det	10	54	21
Totalt	99	100	98

I den här delen av enkäten har informanterna fått uppge vad de tror att orden betyder och de som känner till ordet har svarat att det betyder 'gå', 'sticka', 'dra'. En vanlig gissning på ordet har varit att det är ett namn; Gittan är ju en vanlig förekommande kortform av exempelvis Birgitta. De flesta har gissat ordets betydelse och det utesluter den möjligheten att man känner till ordet men inte ids skriva det. En annan förklaring på ordet som främst äldre personer känner till är att 'inte orka'. Med den betydelsen av ordet stavas ordet lika men *g* uttalas *j*. Läraren på en av skolorna i Småland e-postade mig innan enkäten fylldes i med just en förfrågan

om hur *g* skulle uttalas. Bland informanterna har någon enstaka i Malmö uppgett denna betydelse; detta har dock inte räknats som rätt eftersom det inte var *det* ordet undersökningen gällde.

3.2.2 Keff

Keff som betyder 'dåligt' finns med i Slangordboken från 1998 och är upptaget i SAOL 13 (2006). På Kotsinas tio-i-topp-listor för ord för 'dum' fanns inte *keff* med vare sig 1987 eller 1998. Informanterna har som förklaring av *keff* uppgett olika synonymer på dåligt, bland annat 'dum', 'konstig', 'korkad', 'knäpp' och 'speciellt med en ofta negativ stämpel'. En ganska vanlig gissning på ordet har varit olika synonymer för att vara tyst, något som fick sin logiska förklaring när en av informanterna hade skrivit 'käfft' som förklaring. Många hade alltså antagligen försökt relatera ordet till något känt och därefter tänkt ett steg längre och verbaliserat det.

I Småland är det sammanlagt 8 informanter som känner till ordets rätta betydelse och 2 som använder det med den felaktiga och snarare motsatta betydelsen 'cool'. I Malmö känner sammanlagt 7 informanter till den korrekta innebörden och i Uppsala känner 37 till den (se tabell 14).

Tabell 14 Användningen i % av ordet 'keff' på de olika platserna 2006

Keff	S	U	M
Använder rätt	3	26	2
Använder fel	2	0	0
Använder ej	90	20	86
Använder ej men kan det	5	54	11
Totalt	100	100	99

För ordet *keff* finns även den kategori som omnämndes i kapitel 1. 6. 2, nämligen de informanter som svarat att de inte använder ordet men har uppgett den felaktiga betydelsen 'cool' på ett sådant sätt att det är mycket troligt att de tror sig veta att det är den korrekta betydelsen. Det går naturligtvis inte med hundra procents säkerhet säga att det inte är en felaktig gissning men man kan genom de övriga svaren på samma enkät se ett visst mönster som talar för att informanten faktiskt är ganska säker på ordets betydelse. I något fall har en informant även skrivit "det betyder cool" och då är det utan tvekan inte fråga om någon gissning. En annan

informant svarade att ”jag har hört det men vet inte riktigt vad det betyder” vilket visar på att ordet förekommer i samtal men att man inte riktigt lärt sig att hantera det ännu.

I Småland är det 4 informanter som hamnar i den här diffusa kategorin, i Uppsala 1 och i Malmö 5.

3.2.3 Guss

Guss som betyder ’flicka’ finns med i Slangordboken från 1998 och SAOL 13 men inte på Kotsinas tio-i-topp-listor från 1987 och 1998. De korrekta förklaringarna som informanterna uppgett för ordet är ’brud’, ’tjej’, ’dam’ etc., och de felaktiga förklaringarna som uppgetts är ’kille’, ’kompisar’ och ’tönt’/’mes’/’nörd’. En vanlig gissning på ordet har liksom för *gitta* varit att det är ett namn; en kortform för Gustav. I Småland är det sammanlagt 4 informanter som känner till ordets rätta betydelse och 4 som använder det fel. I Uppsala är det sammanlagt 32 som känner till den korrekta innebörden och i Malmö 3 (se tabell 15).

Tabell 15 Användningen i % av ordet ’guss’ på de olika platserna 2006

Guss	S	U	M
Använder rätt	1	13	0
Använder fel	4	0	0
Använder ej	91	30	93
Använder ej men kan det	3	56	5
Totalt	99	99	98

Även för ordet *guss* förekommer felaktiga svar under svars-kategorin använder ej. Det är 5 informanter i Uppsala som uppgett alternativen ’kille’ och ’kompisar’ som förklaringar på *guss*. ’Kille’ är ju den motsatta betydelsen men att man tror att ordet betyder ’kompisar’ kan vara något lättare att förklara. Alla 5 informanterna i Uppsala är flickor och om ordet används i meningar som exempelvis: ”vi är gussar”, kan den tjej som inte känner till ordet i stället dra slutsatsen att *guss* betyder ’kompisar’ eftersom det är hennes kompis som säger det. Tilläggas bör dock att de informanter i Småland som använde ordet med betydelsen ’kompisar’ var alla pojkar, vilket skulle kunna innebära att ordet introducerats med den felaktiga förklaringen och inte att man själv hört och missförstått ordet.

3.2.4 Parra

Ordet *parra* som betyder 'pengar' finns med i Slangordlistan från 1998 men inte på Kotsinas tio-i-topp-listor för ord för pengar från 1987 och 1998. De vanligaste gissningarna på vad ordet *parra* betyder var 'pappa' och 'parera'. Här förekom inga felaktiga förklaringar; de få som använder och känner till ordet har alla korrekt förklaring på det. En informant (i Uppsala) av de totalt 198 går i bräsch för de andra och använder ordet till skillnad från de 7 informanter som känner till det utan att använda det. I Småland är det ingen som känner till ordet och i Malmö känner 3 informanter till det (se tabell 16).

Tabell 16 Användningen i % av ordet 'parra' på de olika platserna 2006

Parra	S	U	M
Använder	0	2	0
Använder ej	100	83	93
Använder ej men kan det	0	15	5
Totalt	100	100	98

4 Diskussion

Hur ser det då ut på landsbygden kontra större städer när det gäller äldre slang? Ja, materialet är ganska tvetydigt. Av de 18 orden i undersökningen användes 11 procentuellt sett mest i Uppsala, 6 användes procentuellt sett mest i Småland och 1 användes lika mycket i Uppsala och Småland. Vilka ord som är mest populära är relativt lika mellan de olika platserna men informanterna i Malmö har i större utsträckning slutat använda orden. Resultatet i Malmö stämmer alltså överens med hypotesen att äldre slang försvinner fortare i större städer, medan resultatet i Uppsala visar på raka motsatsen. Detta är intressant med tanke på Lars-Gunnar Anderssons resonemang att ungdomsledare i någon storstad (alltså vilken som helst) vet vilka slangord som är populära. En ledare för ett ungdomsgäng i Malmö skulle uppge andra svar än en i Uppsala. Intressant är också att även om graden av användningen av orden skiljer sig mellan de olika platserna är man relativt överens om vilka ord som är mer populära än andra.

Förklaringen att de stora skillnaderna skulle bero på att orden aldrig skulle ha varit lika aktiva i malmöungdomarnas ordförråd verkar inte trolig. Tittar man på användningen av orden är det inte nämnvärt fler i Malmö som aldrig har hört orden, de är lika kända men inte använda i samma utsträckning. Svaret på frågan om och i så fall hur slangbruket skiljer sig mellan större städer och landsbygden är alltså att det skiljer sig men inte bara mellan stad och landsbygd, utan även mellan städerna. En förklaring skulle kunna vara att Malmö är ett slags "avvecklingscentrum" för slangord; att det är härifrån man börjar sluta använda orden. Trenden har sedan sakta spridits till skolorna i Småland (som ligger närmare Malmö än Uppsala) där man enligt undersökningen har slutat använda orden i större utsträckning än i Uppsala. Kanske fortsätter avvecklingen vidare till Uppsala eller också avstannar den. Kanske finns det en språklig gräns även när det gäller slang, och om det skulle göras en liknande undersökning som denna om 10 år kanske trenden skulle visa sig ihållande: att Malmö och Småland fortsätter tappa användare av äldre slang, och att Uppsala har fortsatt fler användare. Eller i vilket fall att Småland och Malmö skulle uppvisa liknande resultat och att Uppsala skulle skilja sig. Orden kan ju trots allt vara tillfälligt på nedgång för att bli populära igen, det är exempelvis vanligt att ord minskar i popularitet i samband med generationsväxlingar; ungdomarna vill inte förknippas med sina föräldrar genom att tala "deras" slangord (Kotsinas 2003:41). Med tanke på många av ordens starka ställning, sin höga ålder till trots, lever de ofta kvar och återupptas av nästa generation. Det verkar också troligare att Uppsala eller Stockholm är Uppsalas centrum för nya trender, än att det skulle vara Malmö.

Om vi sedan tittar på undersökningen av de fyra lånorden är det tydligt att det är ungdomarna i Uppsala som känner till dem i störst utsträckning. Malmö och Småland har ungefär lika stor/liten kännedom om orden. Förvånande är också att det ord som är mest känt överlag är *gitta* som inte hade tillräckligt många belägg för att komma med i SAOL. Både *guss* och *keff* är relativt okända i både Småland och Malmö och används enbart av ett fåtal, och trots att Uppsala har flest användare av ordet är det mer än hälften av informanterna där som känner till ordets rätta betydelse utan att använda det. Man kan tänka sig flera anledningar till att orden inte används trots att de är kända. En skulle kunna vara det som Ellen Bijvoet nämner, nämligen att de genuina talarna av multietniskt standardspråk inte tycker om att någon utanför gruppen talar det (Bijvoet 2002:66). En annan förklaring är att man helt enkelt inte är i behov av slangord för just den kategorin av ord. Att de nya lånorden kommit till Uppsala via "Rinkebysvenskan" råder det i mitt tycke inga tvivel om, men hur ska man då tolka resultaten i Malmö? Rosengård och Rinkeby är två av de största invandrartäta områden där nya varieteter av svenska talas. Forskningen är i dag främst koncentrerad till Rinkeby även om det håller på att förändras. Bijvoet betecknar de olika befintliga varieteterna med den gemensamma etiketten "multietniskt ungdomsspråk" (Bijvoet 2002:56), och redaktionen på tidningen *Gringo* benämner dem med det gemensamma namnet "miljonsvenska" just för att de förekommer på flera ställen (Gringoredaktionen 2006). Men även om de olika varieteterna har många gemensamma språkdrag måste de ses som olika sociolekter där olika ord blir populära och används. Hade ordförrådet varit detsamma överallt hade fler informanter i Malmö känt till lånorden i undersökningen. Svaret på frågan om användningen av de nya lånorden är frekventa och spridda är alltså nej. Förståelsen av dem är till viss del spridd till en liten skara, men felförståelser av orden samt det faktum att en majoritet av informanterna inte känner till dem tyder på att detta är ord som nyss börjat komma in i ordförrådet. Att orden *guss*, *keff* och *parra* inte finns med på Kotsinas listor från 1998 trots att de finns med i *Slangordboken* från samma år beror uppenbart på att det inte krävs lika många belägg för att komma med i *Slangordboken* som det gör för att bli omnämnt i de respektive kategorierna i *En bok om slang typ*.

Men då återstår frågan om det är motiverat att ta in de nya lånorden i SAOL. Lars-Gunnar Andersson menar att riksspråket släpper in de slangord som behövs, det vill säga nya ord som betecknar något som det saknas synonymer för (Andersson 1985:171). Detta stämmer dock inte överens med fallen *keff* och *guss* eftersom det finns gott om synonymer till både 'flicka' och 'dåligt'.

Kotsinas drar paralleller mellan dagens ungdomsspråk i de invandratäta områdena och ”ekensnacket” som talades i början av 1900-talet och var en stockholmska med inslag från dialekter och andra språk, inslag som i dag ingår i vårt vardagsspråk exempelvis *tjej*, *kul* och *bussig* (Kotsinas 1996). Enligt Emma Sköldberg som är en av dem som arbetat med SAOL 13 har många varit kritiska till att just *keff* och *guss* kommit in i SAOL. Hon menar dock att vi alltid haft lånord från bland annat romani, som upprört folk men som i dag är helt vanliga i vårt ordförråd (2006). Men skillnaden är att ett ord som exempelvis *tjej* som kommer från romani först var tvunget att neutraliseras, och likadant måste dagens laddade slangord från miljonsvenskan behandlas om målet om ökad förståelse från allmänheten ska uppfyllas. På dessa grunder är det inte motiverat att ta in *keff* och *guss* i SAOL ännu. Orden måste få en chans att etablera sig innan de införlivas i svenska språket. Med tanke på hur föränderligt ungdomsspråk är kan det även bli så att orden försvinner innan de hinner bli etablerade. Som jämförelse kan nämnas ordet *pucko* som även det kom med i SAOL 13; det ordet är etablerat och har använts i minst 20 år och har heller inte mött samma kritik som lånorden.

Då kan man fråga sig hur två så pass oetablerade ord som *keff* och *guss* fått så många belegg. En bidragande faktor är säkerligen att mycket har skrivits om orden, det är inte orden i sig som använts. Kännetecknande för slang är att det används i talat och inte i skrivet språk vilket antagligen kommer att leda till att flera fullt levande ord kommer att försvinna ur ordlistor eftersom de inte finns tillräckligt belagda i skrift.

Om vi tittar på de fyra lånorden i min undersökning och ställer dem mot Lars-Gunnar Anderssons (ovan) och Sture Alléns (s. 5) påståenden är det mest motiverade ordet att ta med i SAOL *gitta*. Det är mer frekvent och spritt än de andra och tillhör dessutom en kategori med få andra synonymer.

Sedan är frågan såklart om mina informanter är representativa för de tre områdena, och det skulle behöva göras en större undersökning på varje plats för att få reda på det. En annan aspekt som vore intressant att komplettera med för att få en mer mångfacetterad bild är svenskundervisningen. Skiljer den sig åt mellan de olika platserna? Får man bara läsa de gamla klassikerna eller läser man också Alejandro Leiva Wenger och Jonas Hassen Khemiri, och diskuterar deras sätt att skriva? Detta påverkar ordförrådet av både äldre och ny slang. Intressant vore också att lägga till frågan *Var har du hört orden?*. Är det på TV, radio, Internet, av föräldrar, kompisar på orten eller av släkt och vänner på andra orter? Kanske skulle en del av den forskningstid som ägnas åt multietniskt ungdomsspråk läggas på att undersöka hur det sprids vidare och hur det tas emot.

5. Sammanfattning och avslutning

Syftet med den här uppsatsen har varit att undersöka skillnader och likheter i slangbruket mellan ungdomar i större städer och på mindre orter på landsbygden i Småland. Hypotesen att ungdomar på mindre orter på landsbygden skulle vara mer benägna att behålla äldre slangord håller inte, men det går heller inte att säga att förhållandet är det omvända då de båda större städerna i undersökningen uppvisar olika resultat. Resultatet av de nya lånorden bekräftar hypotesen att ungdomar på landsbygden inte kommer i kontakt med dem och därför känner inte till dem så bra. Å andra sidan motsägs hypotesen genom att informanterna i Malmö uppvisar samma resultat som dem i Småland och alltså inte heller är särskilt bekanta med orden. Eftersom resultaten i Småland och Malmö är mer likartade kan man i stället tänka sig att slangord har samma popularitet inom ett visst område; detta skulle kunna undersökas mer i en större undersökning som inkluderar fler platser.

Klart är i alla fall att ungdomar på landsbygden inte är så isolerade som man fördomsfullt kan tro. Trots att antalet ungdomar är färre och det i mindre utsträckning flyttar folk till mindre orter på landsbygden, finns det andra sätt att hålla sig uppdaterad med vad som händer med språket i det övriga landet, exempelvis genom Internet (e-post, tidningar) och teve (exempelvis dokussåpor).

En annan sak man måste hålla i åtanke är att ord som är mycket populära på en plats kan vara helt främmande på en annan. Man kan också fråga sig om ord som är kända och till viss del använda regionalt ska tas upp i ordlistor som behandlar vårt gemensamma standardspråk och var man i så fall ska sätta gränsen.

Referenser

- Andersson, Lars-Gunnar, 1985: Fult språk. Stockholm. Carlsson Bokförlag AB.
- Bergman, Gösta, 1964: Slang och hemliga språk. Stockholm. Prisma.
- Bijvoet, Ellen, 2002: "Om nån börjar kaxa, jag börjar snacka fittjasvenska". Multietniskt ungdomsspråk – uppfattningar och attityder. I: Stockholmsmodellen. : Folin, Göran (ed.) Stockholm : KRUT, 2002:2. S. 56–71.
- Kotsinas, Ulla-Britt, 2003: En bok om slang, typ. Stockholm. Norstedts Ordbok.
- Kotsinas, Ulla-Britt, 1994: Ungdomsspråk. Ord och stil. Språkvårdssamfundets skrifter 25. Uppsala. Hallgren & Fallgren.

Elektroniska källor:

- Carp, Ossi, 2006: Ett språk för miljoner. (23.5.2006.)
<http://www.dn.se/Dnet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=545607>
- Gringoredaktionen, 2006: "Miljonsvenska" är språkglädje. (8.5.2006.)
<http://www.dn.se/Dnet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=541437>
- Kotsinas, Ulla-Britt, 1996: Kravet på en "god" svenska. I: Tema; invandring – integration. Nr 1-2/1996. (24.10.2006.)
<http://www.socialpolitik.com/gamlanummer/arkiv1996/961/96134.html>

Muntliga källor:

- Sköldberg, Emma, 2006: muntl." Flärp, förfest och förkylningstider – om arbetet bakom SAOL 13". Språkvårdssamfundets höstföreläsning. Uppsala (9.11.2006)

Bilagor

Enkät om slang

Är du kille eller tjej?

kille

tjej

Vilket språk talar ni hemma?

svenska

annat

svenska + annat

Använder du något/några av dessa ord med betydelsen *dum*?

Ja, ofta

Ja, sällan

Nej, men har hört det

Nej, har aldrig hört det

Pucko

Blåst

Körd

Använder du något/några av dessa ord med betydelsen *bra*?

Ja, ofta

Ja, sällan

Nej, men har hört det

Nej, har aldrig hört det

Suverän

Cool

Schyst

Använder du något/några av dessa ord med betydelsen *stjäl*?

Ja, ofta

Ja, sällan

Nej, men har hört det

Nej, har aldrig hört det

Sno

Norpa

Knycka

Använder du något/några av dessa ord med betydelsen *pengar*?

Ja, ofta Ja, sällan Nej, men har hört det Nej, har aldrig hört det

Stålar

Cash

Spänn

Kosing

Använder du något/några av dessa ord med betydelsen *ansikte*?

Ja, ofta Ja, sällan Nej, men har hört det Nej, har aldrig hört det

Fejs

Nylle

Planeten

Använder du något/några av dessa ord med betydelsen *flicka*?

Ja, ofta Ja, sällan Nej, men har hört det Nej, har aldrig hört det

Brutta

Böna

På följande frågor vill jag att du kryssar i om du använder orden. Jag vill också att du skriver vad du tror att orden betyder oavsett om du använder dem eller inte.

Använder du detta ord?

Ja Nej

Gitta

Vad betyder det? _____

Använder du detta ord?

Ja Nej

Keff

Vad betyder det? _____

Använder du detta ord?

Ja Nej

Guss

Vad betyder det? _____

Använder du detta ord?

Ja Nej

Parra

Vad betyder det? _____

TACK!